
Miljøgodkendelse til

Husdyrbrug på Lillemarken 5, 5762 V. Skerninge

Godkendelsen omfatter:	Sohold, smågriseproduktion og heste
Adresse:	Lillemarken 5, 5762 Vester Skerninge
Godkendelsen er meddelt til:	Bondetoftegård A/S
Grundejer:	Bondetoftegård A/S
CVR/P:	15835443
CHR nr.:	98209
Konsulent for ansøger:	Miljøkonsulent, Bettina Larsen, Centrovic
Godkendelse udarbejdet af:	Arne Bruun, Svendborg kommune
Journal nr.	07-32282

Måned: November
2009

Miljø og Teknik

Bondetoftegård A/S
Lillemarken 5
5762 Vester Skerninge

Miljø og Teknik
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge
Tlf: 6223 3000

mt@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Godkendelse efter Husdyrgodkendelseslovens kapitel 3

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget med et dyrehold på i alt 338,2 dyreenheder (DE). Godkendelsen er givet på de vilkår, der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 19 november 2009

Godkendt: .....
Arne Bruun
Miljøtekniker

Annonceret den 25 november 2009

Klagefristen udløber den 23 december 2009 (4 uger efter meddelelse af godkendelsen)

Søgsmålsfristen udløber den 25 maj 2010 (6 mdr. efter meddelelse af godkendelsen)

Revurderes inden den 25 november 2017 (8 år efter meddelelse af godkendelsen)

Ikke teknisk resumé

Bondetoftegård A/S har søgt Svendborg kommune om godkendelse af den eksisterende produktion på Lillemarken 5, 5762 V. Skerninge, med mindre ændringer i sammensætningen af dyreholdet og en lille nedgang i det samlede antal dyreenheder.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse første gang efter lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug (Lov. nr. 1572 af 20. december 2006).

Efter meddelingen af denne godkendelse er dyreholdet sammensat som vist i tabellen:

Dyreart	Antal	Dyreenheder (DE)
Årssøer	800	187,0
Smågrise	20900	145,6
Polte	400	3,9
Heste (500 – 700 kg)	4	1,7
I alt		338,2

Der bygges ikke nyt i forbindelse med det ansøgte.

Det er vurderet, at husdyrgodkendelseslovens krav i forhold til lugt, ammoniak m.v. overholdes, og at Svendborg kommunes og Fåborg- Midtfyn kommunes krav til næringsstofudledning til overfladevand overholdes. Kravene overholdes bla. som følge af virkemidler til nedsættelse af ammoniakfordampning og til nedsættelse af nitratudvaskningen og fosforoverskuddet. Der er desuden stillet vilkår til lugt, støj, transport og opbevaringsplads for døde grise.

Det vurderes, at det ansøgte ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, under forudsætning af, at det ansøgte gennemføres som beskrevet i den miljøtekniske vurdering, og at de meddelte vilkår overholdes.

Det er desuden vurderet, at der anvendes bedst tilgængelig teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Indholdsfortegnelse

Ikke teknisk resumé	1
Indledning	4
Svendborg Kommunes afgørelse	4
<i>Lovgrundlag .....</i>	<i>4</i>
Lov om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug	4
Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug	5
Forvaltningsloven	5
Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.	5
Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.	5
<i>Afgørelse med vilkår .....</i>	<i>5</i>
Drift og Indretning af anlæg	6
Årsproduktion	6
Rengøring	6
Foder	6
Oplag af olie	7
Kemikalier	7
Ressourceforbrug	7
Gødningsopbevaring og –håndtering	7
Driftsforstyrrelser og uheld	7
Ammoniak	7
Lugt	7
Støj	8
Transport	8
Støv	9
Skadedyr	9
Affald	9
Drift af husdyrbrugets arealer	9
Egenkontrol	10
<i>Generelle forhold .....</i>	<i>11</i>
Ændringer og udvidelser	11
Underretningspligt	11
<i>Retsbeskyttelse .....</i>	<i>11</i>
<i>Revurdering af godkendelse .....</i>	<i>12</i>
<i>Klagevejledning .....</i>	<i>12</i>
<i>Søgsmål .....</i>	<i>13</i>
Miljøteknisk redegørelse	14
<i>Grundforhold .....</i>	<i>14</i>
Ansøger og ejerforhold	14
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	14
Årsproduktion	15
Biaktiviteter	16
<i>Husdyrbrugets anlæg og drift – beskrivelse og vurdering af BAT .....</i>	<i>16</i>
Staldindretning	16
Bedst anvendelig teknologi i stalde	16
Gødningsopbevaringsanlæg	17
Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering – beskrivelse og vurdering	18
Ventilation	19
Rengøring	19
Foder	19
Ressourceforbrug	21

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.....	22
Driftsforstyrrelser og uheld.....	23
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg.....</i>	<i>24</i>
Påvirkning af §7-naturområde, international naturbeskyttelsesområder og øvrige naturområder.....	24
Påvirkning af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter).....	25
Lugt.....	25
Støj.....	27
Transport.....	27
Støv.....	29
Lys.....	29
Skadedyr.....	29
Spildevand.....	30
Affald.....	30
Døde dyr.....	31
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer.....</i>	<i>32</i>
Drift af husdyrbrugets arealer.....	32
Påvirkning af naturområder.....	32
Påvirkning af søer og vandløb.....	33
Kvælstof og fosfor til fjord og hav.....	33
Fosfor.....	34
Nitrat.....	36
Påvirkning af grundvand.....	38
<i>Bedste tilgængelige teknologi (BAT).....</i>	<i>38</i>
<i>Egenkontrol.....</i>	<i>38</i>
<i>0-alternativ.....</i>	<i>39</i>
<i>Ophør af drift.....</i>	<i>39</i>
<i>Konklusion.....</i>	<i>39</i>
<i>Beskrivelse af eventuelle hørings svar, og vurdering.....</i>	<i>40</i>
BILAG.....	40
Bilag 1. Oversigtskort med placering af ejendommen.....	40
Bilag 2. Plantegning over bygninger med bygningsliste.....	40
Bilag 3. Oversigtskort med naturområder indenfor 1000 m fra husdyrbrug.....	40
Bilag 4. Arealer og nitratklasser.....	40
Bilag 5. Ansøgers beregninger vedr. fosfor.....	40

Indledning

Ejendommen har ifølge ansøger haft den nuværende produktion siden starten af 1990'erne, og har derfor været godkendelsespligtig i en årrække. Den tidligere Egebjerg Kommune modtog den 5 november 2005 ansøgning om ændring af dyreholdet på A/S Bondetoftegård, Lillemarken 5, 5762 V. Skerninge. Den samlede behandling af sagen blev ikke færdiggjort inden kommunalreformen trådte i kraft den 1. januar 2007. Sagen overgik derfor til Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune har via Bettina Larsen, Centrovic den 11. november 2008 modtaget din genindsendte ansøgning om ændring af det eksisterende dyrehold til 800 årssøer, 20900 smågrise (7,2 - 35 kg), 400 polte (100 - 120 kg) og 4 heste (500 - 700 kg) svarende til i alt 338,2 DE.

Ansøger har efter krav fra Svendborg Kommune tilrettet ansøgningen således, at ammoniakemission, nitratudvaskning og fosforoverskud opfylder Kommunens administrationsgrundlag for husdyrsager.

Husdyrbruget på adressen, Lillemarken 5, 5762 V. Skerninge, i Svendborg Kommune godkendes med denne godkendelse første gang efter lov om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Godkendelsen er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række kortbilag.

Ved et husdyrbrug forstås en ejendom, hvor der er et dyrehold på mere end 3 dyreenheder (DE), dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Husdyrbruget skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse er skærpede i forhold til denne godkendelse.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Lov om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug

(Husdyrgodkendelsesloven)

Husdyrholdet er på ialt 337,3 DE og godkendes derfor efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven.

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug (Bek. nr. 648 af 18. juni 2007 om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug)

Bekendtgørelsen fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Desuden sætter bekendtgørelsen bla. regler for udskiftning af udbringningsarealer og regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Forvaltningsloven (Lovbek. nr. 1365 af 7. december 2007)

I henhold til forvaltningsloven skal kommunen foretage partshøring inden der træffes afgørelse i en konkret sag, såfremt sagen indeholder oplysninger, der kan være til ugunst for den pågældende part, og er af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Der har i denne sag været foretaget indledende høring af i alt 3 naboer og ejer af aftaleareal. Der er indkommet et fælles høringssvar fra 2 naboer.

Før meddelelse af afgørelsen er der foretaget partshøring af 3 naboer, ejer af forpagtet areal og ejer af aftaleareal, som har fået mulighed for at gennemlæse udkastet til afgørelsen. Der indkom ikke noget høringssvar som resultat af denne høring.

Bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v.

(Bek. nr. 1695 af 18. december 2006)

Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage mv.

(Bek.nr. 717 af 2. juli 2009)

Bekendtgørelserne fastsætter bla. regler om dyreenhedsberegningerne.

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed i henhold til § 12 i Husdyrgodkendelsesloven husdyrbruget på Lillemarken 5, 5762 V. Skerninge, matrikel nr. 20 a, Ulbølle by, Ulbølle.

Godkendelsen meddeles til Bondetoftegård A/S ved Torben Andreasen, Langemarken 26, 5762 Vester Skerninge. Torben Andreasen står for den daglige drift og er dermed ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres, at godkendelsen af husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget.

Hvis godkendelsen ikke har været helt eller delvist udnyttet i 3 på hinanden efterfølgende år, bortfalder den del af godkendelsen, som ikke har været udnyttet de seneste 3 år.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger, som ansøger har sendt frem og på følgende vilkår:

Drift og Indretning af anlæg

1. Virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse og godkendelsens vilkår.
2. De vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften, og skal sikres overholdt.
3. Der skal være et eksemplar af godkendelsen tilgængelig for de ansatte på ejendommen.

Årsproduktion

4. Svinebruget tillades drevet med en produktion på 800 årssøer (187,0 DE), 20900 smågrise (7,2 - 35 kg, 145,6 DE), 400 polte (100 - 120 kg, 3,9 DE) og 4 heste (500 - 700 kg, 1,7 DE). Det svarer til 338,2 DE, idet der er anvendt omregningsfaktorer fra bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006.
5. Ind- og afgangsvægten for smågrise og polte må variere 10 %, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides.
6. I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal dyr, dyretype og godkendte vægt.

Rengøring

7. Der stilles vilkår om, at ventilatorer i staldafsnittene vaskes efter hvert hold grise, (dvs. ca. hvert ½ år i løbedrægtighedsstalde, hver 5'te uge i farestalde og hver 9 uge i klimastalde).
8. Der skal sikres en god staldhygiejne, herunder at stier holdes tørre, samt at stalde og fodringsanlæg holdes rene.

Foder

9. Korrektionsfaktoren for kvælstof i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse må maksimalt være 0,956.
10. Korrektionsfaktoren for fosfor i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse må maksimalt være 0,799.
11. I tilfælde af at ansøger ønsker at overholde kravet om maksimalt 7020 kg P (beregnet ud fra normtal 2005/06 og gamle dyreenhedsberegninger) til udspredding ved at mindske dyreholdet i stedet for at leve op til krav om maksimalt 4,5 g P/FE i foderet til søerne, skal der på forhånd sendes dokumentation for, at den samlede fosformængde til udspredding ikke overstiger 7020 kg P, og dette skal accepteres af kommunen, før fosformængden i foderet ændres.

Oplag af olie

12. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal senest den 1. juli 2010 være placeret på en overdækket plads og på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, uden mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Pladsen skal have en opkant på 15 cm af beton eller have fald indad, så evt. spild vil kunne opsamles.
13. Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.
14. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Kemikalier

15. Kemikalier, kemikalierester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag, og uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Ressourceforbrug

16. Senest 3 måneder efter annoncering af godkendelsen skal der aftales besøg af en energirådgiver, der herefter udarbejder en energirapport med henblik på at reducere energiforbruget på ejendommen. Rapporten skal kunne fremvises ved tilsyn.

Gødningsopbevaring og -håndtering

17. Håndtering af gylle, herunder overpumpning af gylle fra stald til beholder, mellem beholderne og til gyllevogn skal foregå under opsyn, så spild undgås.

Driftsforstyrrelser og uheld

18. Senest den 10. december 2009 skal der foreligge beredskabsplan, med indhold beskrevet i den miljøtekniske redegørelse.
19. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen skal være let tilgængelig.
20. Beredskabsplanen skal revideres en gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste revision.

Ammoniak

21. Det foreløbige valg af metode, der begrænser ammoniakemissionen er foderkorrektion (se vilkår under foder). Ændringer i valg af metode skal indsendes og accepteres af Svendborg Kommune inden gennemførelse.

Lugt

22. Følgende genekriterier skal overholdes:

Område	Genekriterie
Byzone eller fremtidigt byzoneområde	5 OU_E/m^3
Samlet bebyggelse og lign.	7 OU_E/m^3
Enkeltliggende bolig	15 OU_E/m^3

23. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener, skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
24. Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

25. Virksomhedens samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt på opholdsarealer ved nabobeboelse må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 μ Pa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

26. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt skal det dokumenteres, at støjgrænserne i ovenstående vilkår overholdes. Dokumentationen kan foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier. Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er godkendt af Miljøstyrelsens referencelaboratorium til at udføre Miljømåling - ekstern støj. Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

27. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Lillemarken 5, som efter Svendborg Kommunes vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne.
28. Gyllekørsel må ikke foregå på lørdage, søndage og helligdage. Vilket gælder ikke for arealer, hvortil der kun køres ad egne markveje og som ikke støder op til Fjellebrosvejen.

29. Ved transport af gylle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild skal dette straks opsamles.
30. Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til udbringningsarealerne i Fåborg-Midtfyn kommune skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udbringning af husdyrgødningen i marken.

Støv

31. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
32. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

33. Foder skal opbevares utilgængeligt for rotter, og hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af rotter og andre skadedyr.

Affald

34. Senest 1 måned efter annonceringen af denne afgørelse skal opbevaring af døde grise og søer ske på plads ca. 50 m nordvest for hestestald (nr. 25 på plantegning – bilag 2), 3 meter fra offentlig vej og afskærmet fra vej af hæk. Pladsen skal leve op til nævnte bekendtgørelse og vejledning om opbevaring af døde dyr. Spildevand
35. Al vask af maskiner, redskaber og sprøjte skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til en opsamlingsbeholder.

Drift af husdyrbrugets arealer

36. Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes 32980 og 7020 kg P med husdyrgødning på bedriftens arealer per planår (1/8-31/7), beregnet efter 05/06 normer. Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.
37. Der skal foreligge godkendelse af aftalearealerne inden disse kan modtage husdyrgødning fra Lillemarken 5.
38. Indenfor hvert gødningsår skal mindst et af følgende 3 virkemidler anvendes:
  - Der må ikke anvendes et sædskifte, der har et højere udvaskningsindex end 86, jf. notat af 27. juni 2007 om standardsædskifter og referencesædskifter fra Miljøministeriet.
  - Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 4,1 %-point ekstra efterafgrøder, svarende til 9,77 ha, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om lovpligtige efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge

de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige efterafgrøder må ertattes af "grønne marker".

- Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, skal alle afgrøders kvælstofnorm nedsættes til 96,8 % af plantedirektoratets til en hver tid gældende normer.

Virkemidlerne kan anvendes i kombination forudsat, at den maksimalt tilladte udvaskning på 42,6 kg N/ha ikke overskrides. Se eksempel i den miljøtekniske redegørelse.

39. Tilsynsmyndigheden skal straks orienteres, hvis driften ophører. Orienteringen skal være skriftlig og skal sendes til tilsynsmyndigheden før ophøret indtræder.
40. Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, tilhold af skadedyr og unødigt påvirkning af landskabet. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Egenkontrol

41. Det skal ved tilsyn kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til.
42. Der skal føres journal over tidspunkter for vedligehold og rengøring af ventilationssystemet.
43. Belægningen, hvor olie opbevares og håndteres, skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.
44. Kontrol og eventuelle reparationer af belægningen, hvor der opbevares olie, skal føres i journal.
45. Belægningen, hvor kemikalier, kemikalierester og tom emballage opbevares skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.
46. Kontrol og eventuelle reparationer af belægning, hvor kemikalier, rester heraf og tom kemikalieemballage opbevares, skal føres i journal.
47. Der skal føres journal over energiforbrug (el, dieselolie og olie til opvarmning), mængde af husdyrfoder og evt. opstået spild af foder. Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.
48. Belægningen på vaskeplads for maskiner, redskaber og sprøjte skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.
49. Kontrol og eventuelle reparationer af belægning på vaskeplads for maskiner, redskaber og sprøjte skal føres i journal.
50. Der skal foreligge dokumentation for, at korrektionsfaktoren for kvælstof i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse er på max. 0,956. Kravet til denne dokumentation er identisk med kravene for korrektionsfaktoren, som anvendes i forbindelse med bedriftens

gødningsregnskaber. Det tillades, at korrektionsfaktoren er højere et enkelt år, hvis den som gennemsnit over 3 år kan overholdes.

51. Der skal foreligge dokumentation for, at korrektionsfaktoren for fosfor i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse er på max. 0,799. Kravet til denne dokumentation er identisk med kravene for korrektionsfaktoren, som anvendes i forbindelse med bedriftens gødningsregnskaber. Det tillades, at korrektionsfaktoren er højere et enkelt år, hvis den som gennemsnit over 3 år kan overholdes.
52. Der skal foreligge skriftlig dokumentation i form af forpagtnings/udbringningsaftaler, som viser, at der kan disponeres over de nødvendige udbringningsarealer mindst 1 år frem i tiden.
53. Der skal ved tilsyn foreligge dokumentation for, at der maksimalt tilføres 334,3 DE til de ejede og forpagtede arealer pr. år for de seneste 5 år f.eks. i form af kopier af de indsendte gødningsregnskaber.
54. Virkemidler til begrænsning af udvaskning af kvælstof nævnt i vilkår under nitrat skal kunne dokumenteres via gødningsregnskabet. Hvis virkemidlerne anvendes i kombination skal der foreligge dokumentation for, at den maksimalt tilladte udvaskning på 42,6 kg N/ha ikke overskrides.
55. Dokumentation og journaler nævnt i egenkontrolvilkårene skal opbevares i 5 år og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation og journaler. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget, de tilhørende arealer eller ændringer i ejerforhold før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune.

Underretningspligt

Den der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112 og Svendborg kommune tlf: 6223 3000 (§52 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse (§40 stk.1 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006). Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen, medmindre, der er lavet grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for

at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn (§40 stk.1 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal revurderes (§41, stk. 3 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006) regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter at husdyrbruget første gang blev godkendt.

Første revurdering skal foretages senest d. xxx måned 20XX (8 år efter at godkendelsen er meddelt)

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Miljøklagenævnet (§76 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006).

En eventuel klage skal være skriftlig og skal sendes til: mt@svendborg.dk eller Svendborg Kommune, Natur og Miljø, Svendborgvej 135, 5762 Vester Skerninge.

Klagefristen udløber d. 23. december (4 uger efter godkendelsen er annonceret)

Svendborg Kommune videresender klagen til Miljøklagenævnet, og underretter samtidig den godkendelsen er meddelt til.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet, dog vil klage over vilkår, der relaterer sig til de landskabelige værdier (§ 27 stk 1 nr. 3 eller stk. 2. Lov nr. 1572 af 20. december 2006) have opsættende virkning, medmindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag jf. (§84 stk. 1 og 3, §85 stk. 1,2,3,4, §86 stk. 1 og 2, §87 stk. 1 og 2 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006):

Bondetoftegaard A/S ved Torben Andreasen, bondetoftegaard@mail.dk

Ejer af aftalearealer:
Lisbeth Andreasen Rubæk. Sdr. Longvej 32, 5762. V. Skerninge.

Ejer af forpagtede arealer:
Jens Madsen, Kildegårdsvej 6, 5600 Fåborg.

Diverse naboer/parter:
Trine Bjørnild, Lillemarken 8, 5762 V. Skerninge.
Naja Hjelholt, Lillemarken 9, 5762 V. Skerninge
Erik og Anitta Nielsen, Lillemarken 11, 5762 V. Skerninge

Organisationer:
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V. natur@dof.dk
Sundhedsstyrelsen, syd@sst.dk

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
Det Økologiske Råd, Blegdamsvej 4B, 2200 København N, info@ecocouncil.dk
Friluftsrådet, v. Christian Jensen, sydfyn@friluftsradet.dk
Danmarks Fiskeriforening, Nordensvej 3, Taulov, 7000 Fredericia, mail@dkfisk.dk
Miljøcenter Odense, Ørbækvej 100, 5220 Odense SØ, email: post@ode.mim.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående incl. ansøgers konsulent ved Centrovic.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene (§90 i Lov nr. 1572 af 20. december 2006), skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er d 25. maj 2010.

Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøvurdering danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for miljøvurderingen er den indsendte ansøgning om godkendelse af husdyrbruget.

Der stilles vilkår om, at virksomheden skal indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af den vedlagte miljøtekniske redegørelse og godkendelsens vilkår.

Grundforhold

Ansøger og ejerforhold

Godkendelsen meddeles til husdyrbruget på Lillemarken 5. Ansøger og ejer pt. er Bondetoftegaard A/S, Lillemarken 5, 5762 Vester Skerninge.

Kontaktperson og ansvarlig for driften er pt. Torben Andreasen, Langemarken 26, 5762 Vester Skerninge.

Torben Andreasen er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Der stilles vilkår om, at de vilkår, der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften og skal sikres overholdt. Desuden skal et eksemplar af godkendelsen være tilgængelig for de samme personer.

På samme matrikel som Lillemarken 5, ligger anlæggene Lillemarken 6 (350 meter mod NV) og Langemarken 12 (750 meter mod NØ). Som udgangspunkt skulle disse ejendomme derfor være omfattede af godkendelsen. På grund af den store afstand til disse bygningsanlæg og en vurdering af, at anlæggene kan drives som selvstændige enheder, vurderer kommunen, at godkendelsen ikke skal omfatte disse 2 enheder.

Ejendommen har ifølge ansøger haft den nuværende produktion siden starten af 1990'erne, og har derfor været godkendelsespligtig i en årrække. I 2005 ansøgte Bondetoftegaard A/S den tidligere Egebjerg Kommune om godkendelse af en ændring af dyreholdet på A/S Bondetoftegaard, Lillemarken 5. Den samlede behandling af sagen blev ikke færdiggjort inden kommunalreformen trådte i kraft den 1. januar 2007. Sagen overgik derfor til Svendborg Kommune.

Svendborg Kommune har via Centrovic den 11. november 2008 modtaget den genindsendte ansøgning om udvidelse af svineproduktionen, hvor der nu søges om en ændring af det eksisterende dyrehold til 800 årssøer, 20900 smågrise (7,2 - 35 kg), 400 polte (100 - 120 kg) og 4 heste (500 - 700 kg) svarende til i alt 337,3 DE. Om sommeren er hestene på græs. Fordi der sker en ændring i forhold til det eksisterende dyrehold er der søgt i henhold til § 12 i Lov og godkendelse m.v. af husdyrbrug.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.

Husdyrbruget er placeret på adressen Lillemarken 5. Bilag 1 viser et oversigtskort med placeringen af anlægget.

Der bygges ikke nyt i forbindelse med det ansøgte.

Ejendommen er placeret i landzone ca. 1,5 km sydvest for Ulbølle.

Følgende matrikler er tilknyttet ejendommen:

Ejerlav	Matrikel
Ulbølleby, Ulbølle	20 a, 20 e

Umiddelbart SV for Lillemarken 5, ligger Lillemarken 7 med matrikel nr. 20 d. Ejendommen ejes af Bondetoftegård A/S og er under sammatrikulering med Lillemarken 5. Casper Sørensen fra Hvenegård (Landinspektørfirma) i Fåborg har med mail af 9. august 2009 oplyst, at sammenlægningen af de 2 ovennævnte ejendomme er sendt (23. juli 2009) til godkendelse i Kort- og Matrikelstyrelsen. Det betyder, at alle nødvendige dokumenter er fremskaffet, og godkendelsen i Kort- og Matrikelstyrelsen kan betragtes som en formalitet. Kommunen betragter derfor sammatrikuleringen som en realitet. Sammatrikuleringen er også er en forudsætning for godkendelsen.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens §6 og §20

Afstandsforhold fra nærmeste anlæg og til nærmeste nabo	Afstand (m)	Afstands-krav §6/§20 (m)
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, frem-tidigt byzone eller sommerhusområde.	> 800	50/300
Samlet bebyggelse i landzone, eller om-råde i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål ,blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende.	> 300	50/300
Enkeltbolig	195	50/ -

I henhold til husdyrlovens § 6 skal ovennævnte krav til afstandsgrænser overholdes ved etablering af anlæg samt ved udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening. De nævnte afstandskrav er overholdt.

I husdyrlovens §8, er der afstandskrav ved etablering af stalde og gødningsopbevaringsanlæg. Kravene er irrelevante, da der ikke etableres stald eller gødningsopbevaringsanlæg.

Årsproduktion

Der er søgt om godkendelse af den eksisterende produktion på ejendommen, samt mindre ændringer og ønske om fleksibilitet.

Dyreholdet er i nudrift og i ansøgt produktion sammensat som vist i nedenstående tabel:

Dyreart	Nudrift		Ansøgt	
	Antal	DE	Antal	DE
Søer	950	220,9	800	187,0
Smågrise (7,2 - 30 kg)	20900	119,4		
Smågrise (7,2 - 35 kg)			20900	145,6
Polte (100 - 120 kg)			400	3,9
Heste (500 - 700 kg)	4	1,7	4	1,7
DE i alt		342,0		338,2

Der stilles følgende vilkår:

Svinebruget tillades drevet med den ansøgte produktion. Det svarer til 338,2 DE, idet der er anvendt omregningsfaktorer fra bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006.

Ind- og afgangsvægten for smågrise og polte må variere 10 %, så længe det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides.

I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal dyr, dyretype og godkendte vægt.

Der stilles desuden vilkår om, at det ved tilsyn skal kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til. Kontrollen skal opbevares for minimum 5 år.

Biaktiviteter

Ansøger oplyser, at der ikke er halmfyr, vindmøller eller andre biaktiviteter på ejendomme.

Husdyrbrugets anlæg og drift – beskrivelse og vurdering af BAT

Bilag 2 viser plantegning med oversigt over stalde med videre.

Staldindretning

Der er i ansøgningen beskrevet i alt 19 staldafsnit fordelt på.

Smågrise: 6 klimastalde med delvist spaltegulv og 3276 stipladser og 1 klimastald (stald 1.1.14) med fuldspaltegulv og 760 stipladser.

Søer: I alt 11 stalde, alle med delvist spaltegulv.

Polte: 1 stald med 100 stipladser på dybstrøelse.

Hertil kommer en hestestald, dybstrøelse med plads til 4 heste med føl.

Bedst anvendelig teknologi i stalde.

Smågrise

Med delvist spaltegulv (byggeblad 106.04-52) lever 6 af de 7 stalde til smågrise op til anvendelse af BAT, hvorimod den sidste ikke lever op til anvendelse af BAT. Ansøger skriver: "Det forventes at staldene har en levetid på yderligere 10-15 år. Det er ikke planen, at de nuværende staldbygninger skal igennem en gennemgribende reovering. Når de ikke længere fungerer optimalt er det meningen at bygge nye og mere tidssvarende stalde, og i den forbindelse vil der blive taget højde for de nyeste miljøteknologier, herunder BAT."

Søer i løbe- og drægtighedsstald

Ansøger skriver, at den eneste BAT-teknologi for drægtige søer er delvist spaltegulv med skraber og gyllekøling og skriver desuden følgende: "Der er ikke anvendt BAT for drægtige søer. Der er ikke udarbejdet en økonomisk beregning på det, da det drejer sig om eksisterende bygninger med flere mindre staldafsnit. Det er derfor ikke bygningsmæssigt muligt at etablere gyllekøling, da det vil kræve at alle grise sættes ud, alle kanaler graves op

og nyetableres med køleslager og skraber. Det forventes at staldene har en levetid på yderligere 10-15 år. Det er ikke planen, at de nuværende staldbygninger skal igennem en gennemgribende reovering. Når de ikke længere fungerer optimalt er det meningen, at bygge nye og mere tidssvarende stalde, og i den forbindelse vil der blive taget højde for de nyeste miljøteknologier, herunder BAT."

Søer i farestald

Ansøger skriver: "Der anvendes BAT-teknologi som beskrevet i BAT-byggeblad nr. 106.02-51 Kassestier med delvist spaltegulv i farestalden".

Poltestald

Ansøger skriver: "Der findes flere forskellige BAT-teknologier for slagtesvin (her polte). Der er BAT på -Delvist spaltegulv (BAT-byggeblad nr. 106.04-52) -Delvist spaltegulv med skraber og køling af kanalbund (BAT-byggeblad nr. 106.04-53) -Luftvasker med syre, rensning af 60 procent afgangsluft (BAT-byggeblad nr. 106.04-58) Desuden er følgende tekniker BAT-kandidater -Svovlsyrebehandling af gylle i stalde med delvist spaltegulv (BAT-byggeblad nr. 106.04-54) -Svovlsyrebehandling af gyllen i stalde med drænet gulv (BAT-byggeblade nr. 106.04-56)-Luftvasker med syre, rensning af al afgangsluft (BAT-byggeblad nr. 106.04-57) I denne stald til polte er der ca. 100 stipladser til polte (100-120 kg) på dybstrøelse, som ikke kan betegnes som BAT. Derfor er det ikke muligt at ændre til spaltegulv som i de 2 førstnævnte BAT-teknologier. Da der er tale om en meget lille del af dyreholdet samt eksisterende bygninger er det ikke muligt at etablere den teknologi hverken økonomisk eller bygningsmæssigt. Det er de samme forhold, der gør sig gældende ved BAT-kandidaterne. Det forventes, at staldene har en levetid på yderligere 10-15 år. Det er ikke planen, at de nuværende staldbygninger skal igennem en gennemgribende reovering. Når de ikke længere fungerer optimalt, er det meningen at bygge nyt og mere tidssvarende stalde, og i den forbindelse vil der blive taget højde for de nyeste miljøteknologier, herunder BAT."

Hestestald

Der findes ikke BAT-byggeblade for hestehold.

Kommunens vurdering af BAT og stalde.

Der er tale om eksisterende stalde og kommunen vurderer, at der ikke vil være proportionalitet i at kræve indførelse af BAT i de stalde, der ikke lever op til BAT. Forholdene vedr. BAT vil blive vurderet ved revurderingen af godkendelsen om 8 år.

Gødningsopbevaringsanlæg

Bedst anvendelig teknologi.

Ansøger skriver:

"Da der er tale om:

- en stabil beholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- lageret tømmes hvert år og inspiceres visuelt
- beholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- beholderen er overdækket med naturligt flydelag (sikres ved at tilsætte halm efter hver tømning)

og beholderen kontrolleres ved 10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Desuden er der møddingplads med plads til 75 ton gødning fra polte og heste.

Kommunens vurdering med hensyn til BAT:

Ansøger har i ansøgningsmaterialet beskrevet gyllebeholderne, brugen af dem og udbringningsteknikken. Kommunen vurderer, at det ansøgte mht. gødningsopbevaring og udbringning lever op til BAT, under forudsætning af overholdelse af de stillede vilkår.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering – beskrivelse og vurdering

Der produceres ifølge ansøgers beregninger ca. 7710 t gylle inkl. regnvand. Der er opbevaring til 4830m³ og 6130³ incl. gyllekældre. Ansøger oplyser, at gylleudkørsel sker om foråret (2/3 af gyllen) og efteråret.

Opbevaringskapaciteten svarer til 9,5 mdr. incl. gyllekældre. Kommunen vurderer, at det er tilstrækkelig opbevaringskapacitet under forudsætning af det ansøgte.

	Opført	Størrelse m ³	Sidste kontrol
Gylletank Lillemarken 5	1978	730	2002 OK
Gylletank Lillemarken 5	1986	1044	2002 OK
Gylletank Lillemarken 5	1994	1530	2002 OK
Gylletank Langemarken 12	1992	1530	2002 OK
Kanaler i eks. stalde		1300	
I alt		6134	

Der pumpes gylle direkte fra stald til nærmeste gyllebeholder. Herfra pumpes med stationær pumpe til næstnærmeste gyllebeholder. Pumpning til fjerneste gyllebeholder sker med fastmonteret traktorpumpe. Påfyldning af gyllevogn sker med ny gyllevogn påmonteret pumpe, der selv indpumper gyllen og stopper automatisk, når vognen er fuld. Pumpningen sker under opsyn.

Ansøger har oplyst, at gyllevognen er en ny gyllevogn på 20 m³, med nondrypbom og slæbeslanger. Nondryp vil sige, at slangerne under transport hæves, så det ikke kan dryppe fra dem. Der er fyldetårn på vognen (sugekran) og returløb på kranhovedet, det vil sige, at det skum, der kommer løber tilbage i tanken. Der er automatisk stop for fyldning, når der ikke er plads til mere i vognen.

Vurdering

Kommunen vurderer, at der kun er ubetydelig risiko for væsentligt spild ved gyllepumpning på Lillemarken 5, og at der ikke er behov for at stille krav om etablering af påfyldningsplads ved gyllebeholderne.

Der stilles vilkår om, at håndtering af gylle, herunder overpumpning af gylle fra stald til beholder, mellem beholderne og til gyllevogn skal foregå under opsyn.

Der gøres desuden opmærksom på de nye regler vedr. gyllebeholdere og pumpning af gylle beskrevet i ændringsbekendtgørelse (nr. 736 af 30. juni 2008) til Husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Møddingsplads

På møddingspladsen (mellem stald 8 og stald 19 på plantegning) opbevares både dybstrøelse fra heste og polte.

Det er kommunens vurdering, at pladsen lever op til generelle krav for møddingpladser, og at der ikke er behov for at stille særlige vilkår vedr. anvendelsen af møddingpladsen.

Bilag 2 viser plantegning med oversigt over stalde med videre.

Ventilation

Der er undertryksventilation i staldafsnit: 5+8+9+10+11+12+13+21+22+23+24

Der er diffus ventilation i staldafsnit: 17+18+19+20

Der er ligetryk i staldafsnit: 1+2+3+4+6+14 A B C D+15+16. Afkasthøjden ligger for næsten alle afsnits vedkommende mellem 3,5 og 8,5 meter. Dog er afkasthøjden kun 0,5 meter ved staldafsnit 14 b,c,d (mod syd).

Vedrørende BAT se under ressourceforbrug.

Rengøring

Ansøger har oplyst, at ventilatorer og staldafsnittene rengøres efter hvert hold grise. (dvs. ca. hvert ½ år i løbedrægtighedsstald, hver 5. uge i farestalden og ca. hver 9. uge i klimastalden. Ansøger skriver: "Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. Ved vask af stalde anvendes iblødsætningsanlæg, hvorefter staldene vaskes med højtryksrensere med koldt vand. Både iblødsætning og vask med højtryksrensere er vandbesparende. Ifølge BREF-notatet, anvendes der således BAT (brug af højtryksrensere, drikkenipler over trug)."

Kommunens vurdering:

Der vaskes ikke udluftningskanaler. Da der er gulvudsugning i de fleste stalde er der kun kanaler i 4 stalde. Kanalerne er ca. 1 x 1,8 meter og normalt ikke tilgængelige. Det er kommunens vurdering, at der anvendes BAT mht. rengøring, da iblødsætning og højtryksrensning med koldt vand ifølge BREF-notatet er BAT.

Der stilles følgende vilkår:

Der stilles vilkår om, at ventilatorer i staldafsnittene vaskes efter hvert hold grise, (dvs. ca. hvert ½ år i løbedrægtighedsstalde, hver 5. uge i farestalde og hver 9. uge i klimastalde).

Der skal føres journal for vask af ventilatorer. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Foder

Ansøger oplyser, at der anvendes færdigfoder (tørfoder) indeholdende fytase og et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF)."

Ansøger har desuden oplyst, at der anvendes fasefodring idet, der køres med 2 til 3 blandinger. Der er ikke optimeret på råprotein og P i smågrisefoderet, da det er vurderet, at det er nemmere og billigere at optimere på sofoderet. Ansøger ønsker ikke at blive låst på 3 faser eller på bestemte blandinger, hvis det ikke er nødvendigt. Foderets indhold kan ifølge ansøger kontrolleres vha. regnskab og indlægsedler.

Foderopbevaring foregår i fodersiloer placeret ved nordøstlig ende af stald nr. 23, ved staldafsnit nr. 6 og mellem staldafsnit nr. 18 og 12/13.

Foderkorrektion for kvælstof

Der er med det ansøgte foretaget foderkorrektion, hvormed der leves op til krav om anvendelse af BAT. Ifølge det ansøgte vil der blive fodret med 1390 FE/årsso i stedet for normen på 1450 FE/årsso.

Ansøger har oplyst, at der på indlægssedlerne til søerne kun står FEso. Derfor regnes der i nedenstående formel kun med et indhold for råprotein pr. Fe. Ved fodring med forskellige indhold, skal der ved dokumentationen anvendes vægtede gennemsnit.

Med den nævnte foderkorrektion leves der også op til krav om en ammoniakreduktion på 20 % i nogle af staldene (se under afsnit om ammoniak).

Der er således behov for at stille vilkår om, at der anvendes en Type 2 foderkorrektion for søer for kvælstof. Denne må højst være 0,956 beregnet ud fra følgende formel:

$$(((\text{Fe pr. årsso} \times \text{g råprotein pr. FE})/6250) - 1,50 - (\text{antal fravænnede grise pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,024 \text{ kg N pr. kg tilvækst}))/27,2$$
. Det svarer i dette tilfælde til:

$$(((1390 \text{ FE} \times 142,8 \text{ g/FE})/6250) - 1,5 - (24,6 \times 7,2 \times 0,024))/27,2 = (31,759 - 1,5 - 4,251/27,2) = 0,956$$

Formlen fremgår af appendiks 1 til bilag 5 til Vejledning om tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Vilkår til dokumentation for ovenstående lyder sådan: Der skal foreligge dokumentation for, at korrektionsfaktoren for kvælstof i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse er på max. 0,956. Kravet til denne dokumentation er identisk med kravene for korrektionsfaktoren, som anvendes i forbindelse med bedriftens gødningsregnskaber. Det tillades, at korrektionsfaktoren er højere et enkelt år, hvis den som gennemsnit over 3 år kan overholdes.

Foderkorrektion for fosfor

Der er med det ansøgte foretaget foderkorrektion, hvormed der leves op til krav om anvendelse af BAT. Med korrektionen lever det ansøgte også op til skærpet krav om maksimal tildeling af fosfor på 7020 kg (se nærmere under afsnit om fosfor).

Der stilles derfor vilkår om, at der skal anvendes type 2 foderkorrektion for søer for fosfor. Denne må højst være 0,799 beregnet ud fra følgende formel:

$$(((\text{Fe pr. årsso} \times \text{g fosfor pr. Fe})/1000) - 0,30 - (\text{antal fravænnede grise pr. årsso} \times \text{fravænningsvægt} \times 0,005 \text{ kg P pr. kg tilvækst}))/6,31$$
. Det svarer i dette tilfælde til:

$$(((1390 \text{ Fe pr. årsso} \times 4,5 \text{ g fosfor pr. Fe})/1000 - 0,30 - (25 \times 7,3 \times 0,005 \text{ kg P pr. kg tilvækst}))/6,31 = (6,255 - 0,30 - 0,913)/6,31 = 0,799$$

Ansøger har desuden oplyst følgende: "På indlægssedlerne til søerne står der kun FEso". Derfor regnes der i formelen kun med et indhold af P/Fe. Ved fodring med forskellige indhold, skal der ved dokumentationen anvendes vægtede gennemsnit.

Vilkår til dokumentation for ovenstående lyder sådan: Der skal foreligge dokumentation for, at korrektionsfaktoren for fosfor i husdyrgødning jf. formel beskrevet i afsnit om foder i redegørelsen til denne godkendelse, er på max. 0,799. Kravet til denne dokumentation er identisk med kravene for korrektionsfaktoren, som anvendes i forbindelse med bedriftens gødningsregnskaber. Det tillades, at korrektionsfaktoren er højere et enkelt år, hvis den som gennemsnit over 3 år kan overholdes.

Såfremt det viser sig, at det faktiske dyrehold er mindre end det ansøgte, ønsker ansøger at justere fosforen, således at der aldrig vil være mere end 7020 kg P til udspredning på det ansøgte antal egne og forpagtede arealer.

Ansøger ønsker med andre ord at have muligheden for at kunne erstatte kravet til P/Fe med et lavere dyrehold. Dette vurderes at kunne accepteres under forudsætning af, at nedennævnte vilkår overholdes.

I tilfælde af at ansøger ønsker at overholde kravet om maksimalt 7020 kg P (beregnet ud fra normtal 2005/06 og gamle dyreenhedsberegninger) til udspredning ved at mindske dyreholdet i stedet for at leve op til krav om maksimalt 4,5 g P/Fe i foderet til søerne, skal der på forhånd sendes dokumentation for, at den samlede fosformængde til udspredning ikke overstiger 7020 kg P, og dette skal accepteres af kommunen, før fosformængden i foderet ændres.

Der stilles desuden vilkår om, at der skal anvendes fasefodring og tilsættes fytase til foderet. Dette skal kunne dokumenteres ved indlægssedler og foderregnskab.

Vurdering

Kommunen vurderer at indholdet af fosfor og protein i foderet er indenfor de vejledende niveauer for BAT (jf. BREF-notat), og at anvendelse af fasefodring og tilsætning af fytase også kan betegnes om BAT.

Ressourceforbrug

Årligt forbrug.	Nudrift	Ansøgt
Vaskevand, drikkevand, drift (m ³)	Ukendt	Ukendt
Dieselolie (liter)	40000	40000
El (kwh)	320000	320000

Ansøger skriver: "Da der er tale om egen boring kendes det reelle vandforbrug ikke. Staldene kontrolleres dagligt (inkl. drikkepipler) og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov."

Energibesparende foranstaltninger

Ansøger skriver: "I forbindelse med løbende udskiftning af lysstofrør i staldene udskiftes til lavenergi lysstofrør. Der anvendes frekvensstyrede ventilatorer. Ventilatorerne i staldafsnittene rengøres efter behov. Herved fjernes snavs mv. der kan yde modstand og forøge strømforbruget. I staldafsnit 8+9+10+11+12+13+22+23 og 24 er der undertryksventilation, som er mere strømbesparende end fx ligetryksventilation. Al ventilation er styret af et temperaturreguleret styringssystem, som sikrer, at ventilationen kører optimalt, både med hensyn til temperaturen i staldene og el-forbruget. Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF), der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (delvis lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, temperaturstyring, der sikrer temperaturkontrol og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation)."

Kommunens vurdering.

Det er kommunens vurdering, at der anvendes en række tiltag, der kan betegnes som BAT indenfor ressourceforbrug. For at sikre, at alle muligheder for besparelser i energiforbruget afdækkes stilles følgende vilkår:

Senest 3 måneder efter annoncering af godkendelsen skal der aftales besøg af en energirådgiver, der herefter udarbejder en energirapport med henblik på at reducere energiforbruget på ejendommen. Rapporten skal kunne fremvises ved tilsyn.

Der skal føres journal over energiforbrug (el, dieselolie og olie til opvarmning), mængde af husdyrfoder og evt. opstået spild af foder. Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften.

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Olie

Ansøger skriver "Der er 2 udendørs dieseltanke på ejendommen og 1 indendørs. For placering se planoversigt, bilag 2. En er på 2500 l fra 1993 og placeret på beton uden afløb, en tank er på 1800 l fra 2008 placeret ved siden af kemikalierum og en indendørstank er på 2500 l fra 1997 til miljødiesel, placeret i maskinhus på jord/grus.

Ansøger har oplyst, at påfyldning af miljødiesel på biler i maskinhus (31a på plantegning), senest den 1. juli 2010 vil være flyttet til Lillemarken 6 eller foregå på tankstation. Der stilles derfor ikke vilkår hertil.

Der stilles vilkår om, at beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter senest den 1. juli 2010 skal være placeret på en overdækket plads og på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, uden mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand. Pladsen skal have en opkant på 15 cm af beton eller have fald indad, så evt. spild vil kunne opsamles.

Der, hvor olie opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale.

Der sættes desuden vilkår om, at der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal et eventuelt spild straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlings-materialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald. Der skal til enhver tid findes opsugningsmateriale, der hvor olie og lign. opbevares og håndteres.

Der stilles desuden vilkår om, at der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal belægningen mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Kemikalier

Ansøger skriver følgende:

Pesticider opbevares i aflukket rum på tæt gulv uden mulighed for afløb. Rummet er placeret lige syd for stald 14 A. Se plantegning bilag 2. Mængden af pesticider varierer afhængig af behov og årstid.

Påfyldning af sprøjte foregår på støbt plads mellem stald 10 og 20 (se plantegning) med afløb til gylletank. Sprøjten vaskes i marken efter endt brug. Opbevaring af bekæmpelsesmidler, rester herfra samt tom emballage følger reglerne i bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler og ændringer til denne bekendtgørelse (Bek. nr. 533 af 18. juni 2003 om bekæmpelsesmidler).

Svendborg Kommune vurderer, at der foruden de generelle regler skal stilles vilkår om, at kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Der stilles desuden vilkår om, at belægningen i kemikalierummet mindst én gang årligt skal kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Medicin

Medicin opbevares i rum med fast gulv ved nordenden af stald 4. Evt. spild vil løbe til gyllebeholder.

Driftsforstyrrelser og uheld

Risici

Ansøger skriver:

Strømsvigt - ventilation

Gyllebeholder springer læk.

Minimering af risiko for uheld

Ansøger oplyser, at der er intergreret et alarmsystem i ventilationssystemet via fastnet- og mobiltelefonforbindelse. Alarm ringer først til ejendommens fastnettelefon, herefter til ejers mobiltelefon, ansats telefon og slutteligt til elektriker."

Ved læk på gyllebeholder vil den frigivne gylle løbe ned af en kort bakke mod øst til en lavning på den nærliggende mark, hvor der normalt er vedvarende græs."

Utsigtet tømning af gyllebeholder. Da der ikke forefindes permanent pumpe i forbindelse med gyllebeholderne, er risikoen lav. Ved tømning af gyllebeholdere foregår det under opsyn, med mobile pumper."

Beredskabsplan er ved at blive udarbejdet. *Der stilles vilkår om, at der senest den 10. december 2009 skal foreligge beredskabsplan.* Denne skal efterfølgende godkendes af kommunen.

Beredskabsplanen skal indeholde følgende:

procedurer, som beskriver relevante tiltag med henblik på at stoppe uheldet og begrænse udbredelsen.

oplysninger om hvilke interne/eksterne personer og myndigheder, der skal alarmes og hvordan.

Kortbilag over driften med angivelse af miljøfarlige stoffer, afløbs- og drænsystemer og vandløb mm.

opgørelse over materiel, der er tilgængeligt på bedriften, eller som kan skaffes med kort varsel, og kan anvendes i forbindelse med afhjælpning, inddæmning og opsamling af spild/lækage, som kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø.

Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte. Placeringen af beredskabsplanen skal være let tilgængelig.

Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Det anbefales, at nærved-uheld noteres, og at der udarbejdes procedurer, som evt. tilføjes beredskabsplanen, med henblik på at forebygge en lignende situation. Driftspersonalet bør altid orienteres om nærved-uheld og de eventuelle forebyggende procedurer.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

Ammoniak

Det samlede tab af ammoniak vil med det ansøgte være 4810 kg N/år fra stald og lager. Der søges om ændringer i produktionen i nogle af staldene, hvilket medfører krav om 20 % reduktion af ammoniakfordampningen fra disse stalde. Der er med det ansøgte foretaget foderkorrektur, der reducerer NH₃-fordampningen.

Med det ansøgte, falder ammoniakemissionen med 145 kg N/år.

Reduktionskrav

Svendborg Kommune vurderer, at det generelle reduktionskrav på 20 % er overholdt.

Der stilles vilkår om, at ændringer i valg af metode skal indsendes og accepteres af Svendborg Kommune inden gennemførelse.

Påvirkning af §7-naturområde, international naturbeskyttelsesområder og øvrige naturområder

§7-naturområder

Husdyrloven fastsætter rammer for belastningen med ammoniak af særlige naturområder jf. lovens §7. Nærmeste naturområde, der er beskyttet efter lovens § 7 er beliggende i Syltemade Ådal ca. 3 km. øst for ejendommen.

Vurdering

På grund af den store afstand til nærmeste § 7-område og reduktion i ammoniakudledningen er det vurderet, at der ikke er behov for en beregning på NH₃-afsætningen til Syltemade Ådal, eller for at stille vilkår til ammoniakemissionen af hensyn til § 7-områder. Dette gælder også den eksisterende ammoniakemission.

Internationale naturbeskyttelsesområder

Nærmeste terrestriske internationale naturbeskyttelsesområde er "Skov og søer syd for Brahetrolleborg (Nr. 104), 4,4 km. nord for ejendommen."

Vurdering

Kommunen vurderer på baggrund af den store afstand, at der ikke er behov for en beregning på NH₃-afsætningen til det internationale naturbeskyttelsesområde, eller for at stille vilkår til ammoniakemissionen af hensyn til området. Dette gælder også den eksisterende ammoniakemission.

Øvrige naturområder

480 meter sydvest for ejendommen ligger et D-målsat overdrev, med en tålegrænse, der er anslået til at ligge på 20 – 25 kg N/ha. Beregninger foretaget af ansøger viser, at den samlede belastning fra produktionen i naturområdet udgør 0,51 kg N/ha. Baggrundsbelastningen udgør ca. 16 kg N/ha. (gns. 2005 – 2007).

1040 meter sydvest for ejendommen ligger en B-målsat strandeng, med en tålegrænse, der er anslået til at ligge på over 30 kg N/ha.

800 meter nord-nordvest for ejendommen ligger en C-målsat mose med en tålegrænse, der er anslået til at ligge på 20 – 25 kg N/ha. Beregninger foretaget af ansøger viser, at den samlede belastning fra produktionen i naturområdet udgør 0,22 kg N/ha. Baggrundsbelastningen udgør ca. 16 kg N/ha. (gns. 2005 – 2007).

Vurdering

På grund af den store afstand til naturområderne, områdernes høje tålegrænser, baggrundsbelastningen og det faktum, at der ikke er tale om meremission af ammoniak, vurderer kommunen, at der ikke er behov for at stille vilkår til ammoniakemissionen af hensyn til beskyttelsen af disse områder. På baggrund af de beskrevne beregninger og de allerede nævnte oplysninger vurderer kommunen desuden, at heller ikke den eksisterende produktion udgør en væsentlig belastning af naturområderne. Det vurderes desuden, at der ikke er øvrige naturområder beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller områder med rødlistede og/eller fredede arter, der er truede af det ansøgte.

Bilag 3 angiver naturområder indenfor 1000 m fra husdyrbruget

Påvirkning af arter med særlig strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

Der forekommer muligvis en del dyrearter, der er beskyttede i henhold til Habitatdirektivets bilag 4 i området omkring Lillemarken 5. Det kan dreje sig om flere flagermusearter, markfirben, stor vandsalamander, springfrø og spidssnudet frø. Ca. 1.5 km. syd for ejendommen ved kysten, er der en ynglebestand af strandtudse. Det vurderes, at der ikke er potentielle og kvælstofsårbare yngle- og rasteområder for disse arter indenfor mindst 300 meter fra ejendommen. På den vestlige del af udspretningsarealerne (i Fåborg-Midtfyn kommune) grænser udspretningsarealerne umiddelbart op til en sø og et vandhul, der kan være yngle- og rasteområde for paddearter omfattet af bilag IV. Ansøger har oplyst, at der respekteres en 2 meter dyrkningsfri bræmme omkring søen og vandhullet.

Udspretningsarealerne ca. 1 km sydvest for Lillemarken 5 grænser op til strandeng der sandsynligvis er levested for nogle af de nævnte arter, herunder strandtudse. Kommunen vurderer, at tålegrænsen for de nævnte naturområder ikke er overskredet og, at det ansøgte ikke vil beskadige eller ødelægge disse eller andre mulige yngle- eller rasteområder for de nævnte arter optaget på habitatdirektivets bilag 4. Kommunen vurderer desuden, at det atmosfæriske ammoniakbidrag fra ejendommen ikke vil ændre vandhullernes tilstand pga. af afstanden og den deraf følgende atmosfæriske opblanding. Det vurderes, at det ansøgte ikke er i strid med § 11 stk. 1 i bekendtgørelse 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er staldluftventilation. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsofvevarings-anlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra en stald til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsofvevaringsanlæg og fra udbringning primært reguleres ved generelle regler om bla. flydelag/over-dækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes jf. bekendtgørelse om husdyrbrug og dyrehold over 3 DE, husdyrgødning, ensilage mv. (Bek. nr. 1695 af 19. december 2006).

Lugtbelastningen fra et staldanlæg angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Indenfor de beregnede geneafstande kan Husdyrgodkendelseslovens genekriterier ikke overholdes.

Beregningen af geneafstandene foretages enten ved OML-modellen (Operationelle Multi Luftforureningsmodel også kaldet Ny) eller FMK-modellen (Foreningen af kommunale miljømedarbejdere). Den model, der beregner den længste afstand anvendes til vurdering af om husdyrgodkendelses-lovens genekriterier er overholdt.

I denne sag er geneafstandene til byzone og samlet bebyggelse beregnet efter OML-modellen, mens afstanden til enkelt bolig er beregnet efter FMK-modellen.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven reduceres de OML-beregneede geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger. Desuden bortscreenes de staldafsnit, som ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

De beregnede geneafstande er ikke korrigerede i forhold til vindretning eller kumulation, men en del af staldafsnittene mod NØ er bortscreenede, da de ligger længere væk fra nabo end 1,2 gange geneafstanden.

Nedenstående tabel viser afstanden fra lugtcentrum til de nærmeste naboer, de beregnede geneafstande, og genekriterierne.

Afstande, beregnede geneafstande efter OML/FMK-modellen, genekriterier

Områdetype	Afstand fra lugtcentrum (m)	Beregnet geneafstand (m) for at genekriteriet er overholdt	Korrigeret geneafstand (m)	Geneafstand Nudrift (m)	Genekriterie (OU_E/m^3)
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.	1500	545			5
Samlet bebyggelse i landzone, eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	800	375			7
Enkeltbolig	206	172	65	61	15

Det fremgår af ovennævnte skema, at der ikke er naboer, der med det ansøgte kan forventes at blive udsat for væsentlig lugtgene.

Der stilles følgende vilkår:

Lugtemissionen ved nærmeste enkeltbolig må ikke overskride 15 OU_E/m^3 , lugtemissionen ved nærmeste samlede bebyggelse må ikke overskride 7 OU_E/m^3 og lugtemissionen ved eksisterende eller planlagt byzone eller sommerhusområde må ikke overstige 5 OU_E/m^3 .

Der kan kræves etablering af lugtreducerende foranstaltninger, hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at produktionen giver anledning til større lugtemission end det tilladte.

Der kan, med henblik på vurderingen af lugtbelastningen, stilles krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt 1 gang pr. år. Inden måling og beregning foretages skal undersøgelsesprogrammet godkendes af kommunen.

Støj

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkilder og fra den interne transport på ejendommen. I dette afsnit vurderes udelukkende driftsstøjen.

Ansøger har oplyst følgende støjkilder: ventilation og mobil gyllepumpe. Staldventilation kører kontinuerligt. Hertil kommer indblæsning af foder ved siloerne på NØ-siden af bygningerne.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved de omkringliggende boliger end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (re. 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Svendborg Kommune vurderer, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser på grund af den store afstand til nabo (195 meter fra stald og 260 meter fra gyllebeholdere) kan overholdes, og at der skal sættes vilkår herom.

Der stilles desuden vilkår om, at hvis tilsynsmyndigheden finder det påkrævet, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er godkendt af Miljøstyrelsens referencelaboratorium til at udføre Miljømåling - ekstern støj.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

Oversigt over antal (gælder både nudrift og ansøgt produktion).

Transporttype	Mængde pr. år	Antal læs/gange pr. år	Tidsrum
Foderindkøb		Ca. 100	Hverdag og lørdage, 05.00 – 20.00
Gylle med 30 m ³ lastbil	1500 - 2000 m ³ (m. lastbil)	50 – 65	Aldrig i weekend
Gylle med 20 m ³ gyllevogn	6500 – 7000 m ³	325 - 350	Oftest på hverdage (se vilkår)
Smågrise ud	20. 000 stk.	200 – 4 læs pr. uge (40 til Langemarken 12 og 60 til Langemarken 26)	06.00 – 19.00
Søer ud		26	06.00 – 19.00
Døde dyr		104 (man. og torsd.)	06.00 – 22.00
Polte ind		4	06.00 – 19.00
Andet/diverse		50	Normalt fra 06.00 – 22.00
Total		Ca. 870	

Transportveje og alternative transportveje.

Ind og udkørselsveje til ejendommen er angivet på bilag 2, plantegning.

Smågrisetransporterne til Langemarken 12 og 26 sker mod syd ad Lillemarken og mod øst og nord ad Langemarken. Øvrige transporteres oftest ad Fjellebrosvejen via Ulbølle og videre.

Gylletransporter til jord i Svendborg kommune sker overvejende til arealer tæt på ejendommen.

Gylletransporter med lastbil til jorden i Fåborg-Midtfyn kommune sker enten ad Fjellebrosvejen via Ulbølle eller via Fjellebrosvejen mod vest og via Fjellebroen og Vester Åby. På grund af vejens størrelse og sving er det ikke muligt at køre den kortere vej ad Sanatorievej.

I forbindelse med partshøring har beboerne i Lillemarken 8 og 9 kommenteret transporten på vejen, som de føler sig generede af i form af rystelser, støj, revner i husene og fare for trafikulykker. Beboerne foreslår, at der bliver lavet en vej fra Lillemarken 5 til Langemarken 12. Ansøger har oplyst, at det ikke vil være muligt, da jorden mellem de 2 ejendomme er forholdsvis fugtig. Desuden vil det kun medføre et ret lille fald i antallet af transporter, da der, udover de 40 smågrisetransporter årligt, kun er få transporter mellem de 2 ejendomme.

Kommunens vurdering:

Der sker ikke en forøgelse af antallet af transporter med det ansøgte. Kommunen ser ikke nogen rimelig mulighed for store begrænsninger i de nævnte transportgener. Generne vurderes desuden ikke at adskille sig væsentligt fra de transportgener, man normalt må være indstillet på, når man bor i områder med mange husdyrbrug. Det er en dog en forudsætning herfor, at hastighedsgrænser for traktorer overholdes.

For at begrænse gener i forbindelse med gylletransport stilles nedennævnte vilkår. I vurdering af vilkåret vedr. gyllekørsel i weekender indgår en afvejning af de miljømæssige

fordele (mulighed for at køre ud i vejr med lav fordampning og mulighed for at få udkørslen overstået i en omgang), det kan indebære at køre gulle ud i weekenden og de gener det kan give for omkringboende.

Gyllekørsel må ikke foregå på lørdage, søndage og helligdage. Vilkåret gælder ikke for arealer, hvortil der kun køres ad egne markveje og som ikke støder op til Fjellebrosvejen.

Ved transport af gulle på offentlige veje skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel forekomme spild skal dette straks opsamles.

Transport af flydende husdyrgødning på offentlig vej til udbringningsarealerne i Fåborg-Midtfyn kommune skal foregå i transportvogne, der ikke anvendes til udbringning af husdyrgødningen i marken.

Hvis der opstår gener ved transport til og fra Lillemarken 5, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal foranstaltningerne accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

Der forarbejdes eller tørres ikke foder på ejendommen. Støvkilder er begrænset til ventilationen, transport og håndtering af foder og korn.

På grund af den store afstand til naboer vurderes det, at det er usandsynligt, at naboer vil belastes med støv fra ejendommen.

Kommunen vurderer, at der skal stilles vilkår om, at der udenfor ejendommens areal ikke må være støvgener, der af tilsynsmyndigheden vurderes som væsentlige.

Hvis der opstår væsentlige støvgener, skal der foretages støvdæmpende foranstaltninger f.eks. vanding af transportveje, eller ændret drift ved inblæsning af korn og foder. Inden etablering af støvdæmpende foranstaltninger skal disse accepteres af Svendborg Kommune.

Lys

Ansøger skriver, at der er en kraftig projektør på stang ved ridehus. Den er markeret med en cirkel mellem stald 23 og maskinhus (31 a) på plantegning (bilag 2). Der er sensor på, så projektøren kun vil være tændt efter behov.

Der er ikke andet lys udenfor. Der er lys i staldene.

På grund af, at bygningerne skærmer for lyset mod syd og den store afstand til naboer mod nordvest (380 meter) vurderer kommunen, at der ikke er væsentlige lysgener forbundet med det ansøgte, og at der ikke er behov for at stille vilkår vedr. gener fra lys.

Skadedyr

Ansøger oplyser, at Mortalin hver anden måned besøger ejendommen og tilser 180 kasser med rottegift, og at fluer bekæmpes efter behov med insektmiddel. Det er sjældent, at der er behov for at bekæmpe fluer.

Kommunen vurderer, at der skal stilles vilkår om, at foder skal opbevares utilgængeligt for rotter, og hvor foder håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Spildevand

Ansøger skriver følgende:

Spildevand fra staldene føres til gyllebeholderen, mængden er automatisk iregnet i kapacitetsberegningerne.

Der ledes ikke spildevand til gyllebeholderen ud over vaskevand fra stalde og vaskeplads (mellem stald 8 og 9 på plantegning).

Sanitært spildevand fra Lillemarken 5 ledes til septiktank. Der er ikke pt. krav om rensning af sanitært spildevand fra ejendommen

Regnvand tilledes dræn, der føres i havet (under 2 km i luftlinje).

Kommunen vurderer, at det ansøgte, med overholdelse af nedennævnte vilkår, ikke medføre væsentlig forurening eller risiko herfor.

Der stilles følgende vilkår:

Al vask af maskiner, redskaber og sprøjter skal foregå på en plads med et for spildevandet vanskeligt gennemtrængeligt underlag, og med afledning af spildevandet til gyllebeholder.

Vaskepladsen skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Affald

Der opbevares ikke olieaffald på ejendommen, da al reparation og vedligehold af motoriserede enheder foregår eksternt igennem serviceaftale med værksted.

KEMIKALIE-affald (EAK-kode 02 01 09 /05.12)

Alle kemikaliedunke skylles inden bortkastning i container med brændbart affald.

Plastik, træ, osv. bortkastes i container med brændbart affald.

Der er indgået en aftale med EKJ Container i Svendborg om ugentlig tømning af dertil hørende container til brændbart affald. Ansøger bemærker, at mængden af fast affald varierer og ikke kendes.

Medicin-affald, flasker, kanyler mm. (EAK-kode 02 01 09 /05.13)

Kasse fra modtagestation Fyn benyttes til afskaffelse af kanyler og

medicinbeholdere/flasker. Gul boks fra apoteket bruges til opbevaring af kanyler. (EAK-kode 02 01 09 /05.12)"

Kommunen vurderer, at affald afhændes i overensstemmelse med kommunens regulativer, og at der ikke er behov for at stille særlige vilkår hertil. Vedr. opbevaring se afsnit om opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin.

Døde dyr

Ansøger skriver: "Smågrise opbevares i kølecontainer inden afhentning af Daka. Smågrise placeres i dertil beregnede grønne containere og bringes til afhentningsstedet inden afhentning. Søer opbevares grundet størrelsen under presenning på afhentningsstedet."

Der afhentes døde dyr 2 gange om ugen. (mandag og torsdag) mellem 06.00 og 20.00.

Opbevaringen før afhentning sker nu ca. 100 meter fra nærmeste nabobeboelse.

Partshørte beboere på Lillemarken 8 og 9, har gjort opmærksom på gener fra oplagspladsen for døde grise før afhentning til DAKA. De påpeger, at afdækningen af grisene ofte er fløjet af, og at de bliver generede af spyfluer, og foreslår, at grisene fremover placeres længere væk fra deres ejendomme.

I forhold til opbevaring og afhentning af døde dyr henvises der til Ministeriet for Familie- og Forbrugeranliggender og Bek. nr. 439 af 11. maj 2007 om opbevaring af døde dyr samt den tilhørende vejledning (Vejledning nr. 9824 af 23. august 2007 til bek. om opbevaring af døde dyr).

Udgangspunktet er, at opbevaring og afhentning af døde dyr skal ske på en sådan måde, at en eventuel smitterisiko til dyr og mennesker undgås, at lugtgener mindskes mest muligt, og at placeringen vælges ud fra et æstetisk hensyn, og sådan at der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Efter aftale med ansøger stilles følgende vilkår:

Senest 1 måned efter annonceringen af denne afgørelse skal opbevaring af døde grise og søer ske på plads ca. 50 m nordvest for hestestald (nr. 25 på plantegning – bilag 2), 3 meter fra offentlig vej og afskærmet fra vej af hæk. Pladsen skal leve op til nævnte bekendtgørelse og vejledning om opbevaring af døde dyr.

Pladsen er iflg. ansøger blevet taget i brug til opbevaring af døde grise.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og tilgængelige kortværk vedrørende nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, der kan påvirke beskyttede naturtyper og grundvand.

Drift af husdyrbrugets arealer

Landbrugsjord til rådighed

Udbringningsareal	Ansøgt produktion, ha
Ejet	231,4
Forpagtet	7,0
Aftale	22,2
I alt	260,6

Bruttoarealet for ejendommen er ca. 270 ha, og der er således 9 ha udover udbringsarealerne. Disse består af beboelse og produktionsbygninger (ca. 4 ha), skov (ca. 4 ha), veje (ca. 0,5 ha) og søer og våde områder (ca. 0,5 ha) og ligger alle i tilknytning til udspretningsarealerne. Ca. 3 ha. af arealerne udover udspretningsarealerne ligger i Fåborg-Midtfyn kommune.

Bortset fra en modtager af gylle på aftaleareal, og en forpagtningsaftale vedr. 7 ha ved Nab i Fåborg-Midtfyn kommune, ejes al jorden af Bondetoftegaard A/S. Ca. 89 ha. af udspretningsarealet er beliggende i Fåborg-Midtfyn kommune.

Godkendelsen omfatter kun de ejede og forpagtede arealer.

Se arealernes beliggenhed på bilag 4.

Der stilles vilkår om, at der skal foreligge skriftlig dokumentation i form af forpagtnings/udbringningsaftaler, som viser, at der kan disponeres over de nødvendige udbringningsarealer mindst 1 år frem i tiden. Denne dokumentation skal opbevares i mindst 5 år, og skal kunne fremvises ved tilsyn.

Med det ansøgte vil der blive udspremt 334,3 DE på de 238,4 ha ejede og forpagtede arealer, svarende til 1,4 DE/ha.

Der stilles vilkår om, at der maksimalt må udbringes 32980 og 7020 kg P med husdyrgødning på bedriftens arealer per planår (1/8-31/7). Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f.eks. affald.

Det vurderes at harmonikravet er overholdt.

Aftalearealerne kræver særskilt godkendelse efter §16 i Husdyrgodkendelsesloven.

Der er stillet vilkår om, at der skal foreligge godkendelse af aftalearealerne inden arealerne kan modtage husdyrgødning fra Lillemarken 5.

Påvirkning af naturområder

Svendborg Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om, at udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord og fodergræsmarker skal ske ved nedfældning indenfor 300 m

omkring A-og B-målsatte naturområder, hvor tålegrænsen er overskredet. Kravet gælder allerede i dag i bufferzoner på 1000 m omkring naturområder omfattet af husdyrlovens § 7.

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke er § 7-områder eller A- eller B-målsatte naturområder, hvor tålegræsen er overskredet indenfor de nævnte afstande, og at der derfor ikke er behov for at stille særlige vilkår vedr. nedfældning af flydende husdyrgødning.

Påvirkning af søer og vandløb

Der er ingen meget skrånende områder (>12 grader) ned til vandløb eller søer indenfor udbringningsarealerne, og der stilles derfor ingen vilkår hertil.

Kvælstof og fosfor til fjord og hav

Udbringningsarealerne ligger i oplandet til Nakkebølle fjord og Det sydfynske Øhav.

”Det Sydfynske Øhav:

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes. Den centrale del af Det sydfynske Øhav er i Regionplan 2005 målsat som reference-område for naturvidenskabelige studier. Nakkebølle Fjord er målsat som fiskevand til lyst- og/eller erhvervsfiskeri, samt hvor de naturlige betingelser er til stede, gyde- og/eller opvækstområde for fisk.

Svendborg Kommune vurderer, med udgangspunkt i dette, at der allerede med den nuværende belastning er tale om en væsentlig påvirkning af Det Sydfynske Øhav. Det er derfor kommunens vurdering, at næringsstofbelastningen fra husdyrbrug til Det Sydfynske Øhav skal begrænses mest muligt, og der fastlægges derfor restriktioner for dette opland, der svarer til husdyrgodkendelseslovens niveau for meget kvælstofsårbare Natura 2000-områder, samt Natura 2000-områder, som er overbelastet med fosfor.

Ifølge Miljøministeriets risikoanalyse er Det Sydfynske Øhav overbelastet med kvælstof og fosfor og lever ikke op til målsætningerne i regionplan 2005.

I henhold til § 7 i Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, (Nr. 408 af 1. maj 2007) skal kommunen foretage en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt.

Høring af Fåborg-Midtfyn kommune i forbindelse med arealer beliggende i Fåborg-Midtfyn kommune.

For ca. 96 ha af de ejede og forpagtede udspretningsarealer er beliggende i Faaborg-Midtfyn Kommune er kommunen blevet hørt om, hvilke krav, der skal stilles til arealerne. Fåborg-Midtfyn kommune har meddelt, at man kan godkende udbringning af husdyrgødning på det pågældende areal på følgende vilkår:

- Der må ikke ske en merudvaskning af kvælstof fra bedriftens arealer i Faaborg-Midtfyn Kommune.
- Der må ikke være fosforoverskud på den del af bedriftens arealer i

Faaborg-Midtfyn Kommune, der har fosfortal over 3. I husdyrgodkendelse.dk kan dette krav håndteres ved at flytte marker i Faaborg-Midtfyn Kommune med fosfortal over 3 til P-klasse 3.

- I det ansøgte udbringningsareal i Faaborg-Midtfyn Kommune indgår to § 3-beskyttede vandhuller, bl.a. et ca. 2.500 m² stort vandhul m.v. på mark 13-0. Faaborg-Midtfyn Kommune kan ikke tillade udbringning af husdyrgødning på disse arealer.

Faaborg-Midtfyn Kommune har vurderet, at hvis ovennævnte vilkår ikke overholdes, vil der være en væsentlig påvirkning af miljøet.

Fosfor

Svendborg Kommune vurderer, at krav til fosfor skal følge kravene i Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug, med den ændring, at det vurderes, at udbringningsarealerne ligger i oplandet til, og påvirker Natura 2000-området Det Sydfynske Øhav. Det betyder til, at det vurderes, at arealer beliggende i nitratklasse 2 og 3 skal følge lovens krav. På drænet lerjord kan der ved fosfortal over 4 maksimalt tillades et øget fosforoverskud på 4 kg/ha (harmonireglerne skal dog overholdes) og ved fosfortal over 6 skal der være fosforbalance. Ved fosfortal under 4 accepteres fosforoverskud, der ikke er større end harmonireglerne tillader, mens fosforoverskuddet ikke må øges på lavbundsarealer.

På baggrund af fosfortal, jordbundstype m.v. har ansøger fordelt arealerne i forskellige fosforklasser. Fordelingen er sket i henhold kommunernes vurderinger af, hvad der kræves af hensyn til beskyttelsen af overfladevand. For arealer i Fåborg kommune er arealer på drænedede lerjorde med fosfortal over 3 blevet placeret i fosforklasse 3. For arealer i Svendborg kommune følger fordelingen betegnelserne i skemaet (herunder), og det er forudsat, at Det Sydfynske øhav, som er Natura 2000-område, er overbelastet med fosfor.

Fordeling af arealer i fosforklasser

Fosforfølsomt område	Antal ha i alt
Drænet lerjord Pt<4 (P-klasse 0)	88,0
Drænet lerjord Pt 4-6 (P-klasse 1)	48,1
Drænet lerjord Pt>6 (P-klasse 3)	100,2
Lavbundsareal (P-klasse 2)	2,4

Skema med beregning af fosforoverskuddet efter foderkorrektion

	Ansøgt
Samlede fosforproduktion, kg P/år	7116,2
Afsat til aftaleareal, kg P/år	99,8
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/år	7016,4
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/ha, år	29,4
Fraførsel med sædskifte, kg P/ha, år	23,9
Nettotilførsel, kg P/ha,år	5,5*

*Her er forudsat sædskifte S 6. Af hensyn til fleksibilitet i vilkår vedr. kvælstof har ansøger også mulighed for at vælge sædskifte S2 i kombination med hhv. ekstra efterafgrøder og nedsat kvælstofnorm. Da S 2 fjerner mere fosfor pr. ha (26,9 kg/ha) end S 6, er det nedenfor valgt at vurdere på den værst tænkelige situation, nemlig anvendelse af sædskifte S 6, med de beskrevne tal i tabellen.

På baggrund af beregning fra ansøger (se bilag 5) vurderer kommunen, at det med en samlet fosfortildeling til arealerne på 7020 kg kan opnås, at der er fosforbalance på arealerne i Fåborg-Midtfyn kommune samtidig med, at fosforoverskuddet ikke er i strid med kravene, som vurderes nødvendige for arealerne i Svendborg kommune. For at nå ned under 7020 kg fosfor er der foretaget foderoptimering, så der højst tildeles 4,5 gram fosfor/Fes (muligt fordi der tilsættes fytase) i sofoder og 1390 FE/årsso. Se vilkår ovenfor under afsnit om foder.

For det ansøgte husdyrhold (uden foderoptimering) er det samlede fosforindhold til udspreddning på egne og forpagtede arealer på 7973,86 P.

De 29,4 kg fosfor/ha/år som tilføres efter foderkorrektion er således ca. 4,1 kg mindre end de 33,5 kg, som egne og forpagtede udspreddningsarealer modtager i nudriften. Det gennemsnitlige fosfortal for samtlige ejede arealer er ca. 4.

Kommunens vurdering

Svendborg kommune vurderer på baggrund heraf, at det med vilkåret beskrevet under fodring kan sikres, at de hensyn til beskyttelsen af overfladevand, der er vurderet nødvendige i hhv. Fåborg-Midtfyn og Svendborg kommuner efterkommes. Det gennemsnitlige fosfortal er ca. 4, hvilket betyder, at udvaskningsrisikoen er forholdsvis lille. Da fosforoverskuddet desuden med det ansøgte mindskes fra 9,6 til 5,5 kg P/ha vurderer kommunen, at det ansøgte hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området Sydfynske øhav væsentligt i negativ retning. Det indgår desuden i vurderingen, at produktionen har haft samme størrelsesorden, som før denne ansøgning i mindst 15 år. Med vurderingen er der taget stilling til den samlede produktions fosforbelastning.

Vælges det at begrænse fosfortildelingen ved at sænke produktionen (i stedet for fodertiltag) skal tiltaget dokumenteres og effekten af tiltaget skal dokumenteres via beregning i det elektroniske ansøgningssystem. Se vilkår herom under foder.

Nitrat

I dette afsnit vurderes hvordan nitratudvaskningen fra rodzonen påvirker overfladevand og grundvand.

	Nudrift	Ansøgt (Sædskifte S6)	Ansøgt (4,1 % efterafgrøder)	Ansøgt (3,2 % reduceret N-norm)
Samlede kvælstofproduktion, kg N/år	34398,4	33424,5	33424,5	33424,5
Afsat til aftalearealer, kg N/år	889,4	440,2	440,2	440,2
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/år	33509,1	32984,3	32984,3	32984,3
Udvaskning fra rodzone kg N/ha/år (Farm-N beregning)	44,2	42,3	42,4	42,6
Reduktionspotentiale %	45	45	45	45
Udledning til vandområde, kg N/ha/år	24,3	23,3	23,3	23,4

På baggrund af Miljøstyrelsens kort med reduktionspotentialer og fordelingen af arealerne vurderes det, at det samlede reduktionspotentiale for arealerne er ca. 45 %. Samlet svarer det, til at udvaskningen falder fra ca. 5800 kg (24,3 kg N/haår x 238,4 ha) til ca. 5550 kg. Størrelsen af dette tal er usikkert, men da der både sker en lavere tilførsel af kvælstof og anvendes udvaskningsbegrænsende tiltag i form af anvendelse af sædskifte S 6 med min 10 % frøgræs eller 4,1% efterafgrøder eller kvælstofnorm reduceret med 3,2 %, er det sikkert, at der vil ske et mindre fald i kvælstofudvaskningen til Det Sydfynske Øhav fra nudrift og til ansøgt.

Vurdering.

På denne baggrund vurderes det, at det ansøgte lever op til Fåborg-Midtfyn kommunes krav om, at der ikke ske en merudvaskning af kvælstof.

Med udgangspunkt i sårbarheden af de vandområder, som arealerne afvander til og reduktionspotentialet vurderer Svendborg Kommune, at hovedparten af arealerne i Svendborg kommune bør være omfattet af husdyrgodkendelseslovens nitratklasse II.

Ansøger har efter kommunens anvisning angivet, at 89 ha af arealerne ligger indenfor nitratklasse II, 53 ha ligger i nitratklasse III og at 96,0 ha (arealerne i Fåborg-Midtfyn kommune) ligger i nitratklasse 0. Sidstnævnte er i overensstemmelse med Miljøstyrelsens opdaterede nitratklassekort. I nitratklasse III må der kun ske en udvaskning svarende til, at der udbringes husdyrgødning svarende til 50 % af harmonikravet. I nitratklasse II er det tilsvarende tal 65 % af harmonikravet. I nitratklasse 0 må der udvaskes, hvad der svarer til udbringning i overensstemmelse med harmonikravet. Udvaskningen betragtes for hele bedriften, hvilket betyder, at der for den konkrete sag i gennemsnit på alle arealer må ske en udvaskning svarende til, at der udbringes 70,7% i forhold til harmonikravet, svarende til et dyretryk på 1,06 DE/ha.

For at overholde dette krav har ansøger valgt at anvende et af følgende 3 tiltag:

- sædskifte S 6 med min 10 % frøgræs (udvaskningsindex på 86)
- 4,1% efterafgrøder (udover de lovpligtige)
- kvælstofnorm reduceret med 3,2 %, og har derfor foretaget de allerede beskrevne beregninger for disse scenarier.

For alle 3 scenarier gælder, at ansøger med de nævnte virkemidler opnår, at der udvaskes 42,3 – 42,6 kg N/ha, hvilket ikke overskrider ansøgningsystemets beregnede maksimalt tilladte 42,6 kg N/ha, DEmax (den acceptable udbringning med de forudsatte nitratklasser).

Ansøger ønsker desuden at kunne anvende en kombination af de 3 virkemidler. Eksempel: Hvis f.eks. 80 % af den ønskede reduktion opnås ved at etablere 8 % ud af de 10 % frøgræs, kan den resterende reduktion, 20 %, opnås ved, at der etableres 1,2 % ekstra eftergrøder (20 % af de 6 % ekstra efterafgrøder.)

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer på baggrund af ovennævnte, at den ansøgte produktion ikke vil påvirke vandområdet væsentligt. Og på samme grundlag vurderer kommunen, at projektet hverken i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området Sydfynske Øhav væsentligt .

De foretagne vurderinger for kvælstof er vurderinger af den samlede produktions belastning med nitrat.

Der stilles følgende vilkår:

Indenfor hvert gødningsår skal mindst et af følgende virkemidler anvendes:

Der må ikke anvendes et sædskifte, der har et højere udvaskningsindex end 86, jf. notat af 27. juni 2007 om standardsædskifter og referencesædskifter fra Miljøministeriet.

eller

Der skal på bedriftens udbringningsarealer være mindst 4,1 %-point ekstra efterafgrøder, svarende til 9,8 ha, ud over de til en hver tid gældende, generelle krav om lovpligtige efterafgrøder. Disse efterafgrøder skal følge de samme regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder hvad angår artsvalg, dyrkningsperiode og kvælstofgødskning. Hverken de ekstra efterafgrøder eller de lovpligtige eftergrøder må ertattes af "grønne marker".

eller

Ved beregning af bedriftens kvælstofkvote, skal alle afgrøders kvælstofnorm nedsættes til 96,8 % af plantedirektoratets til en hver tid gældende normer.

Virkemidlerne kan anvendes i kombination forudsat, at den maksimalt tilladte udvaskning på 42,6 kg N/ha (DEmax) ikke overskrides. Se eksempel i den miljøtekniske redegørelse.

Tiltagene skal kunne dokumenteres via gødningsregnskabet.

Bedriftens egne arealer kan tilføres et husdyrtryk på 1,4 DE/ha, dog må der maksimalt tilføres 32980 kg N og 7020 kg P med organisk gødning.

Påvirkning af grundvand

Da ingen af udbringningsarealerne ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsopland, vurderer kommunen, at husdyrbruget ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

Bedste tilgængelige teknologi (BAT)

Der er under de enkelte afsnit redegjort for BAT indenfor:

- foder
- staldindretning
- forbrug af vand og energi
- opbevaring/behandling af husdyrgødning
- udbringning

Desuden har ansøger redegjort for management

Ansøger skriver: "BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler: Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet." Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov. På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Med de tidligere vurderinger af BAT og denne, er det således vurderet, at der er anvendt BAT under samtlige punkter.

Egenkontrol

Beskrivelse af ansøgers forslag til egenkontrol.

Ansøger foreslår at foretage egenkontrol v.h.a. følgende:

Slagteriefregninger
Gødningsregnskab
Sprøjtejournal
Medicinregnskab

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal foretages egenkontrol i forhold til:

Dokumentation for husdyrholdets størrelse
Dokumentation for forpagtningsaftaler af mindst 1 års varighed
Dokumentation for aftaler om udbringning af husdyrgødning af mindst 1 års varighed
Dokumentation for type 2-korrekationer
Kontrol og vedligehold af belægninger, der skal fremstå tætte og hele
Kontrol med rengøring og vedligehold af ventilatorer
Kontrol (løbende opdatering) af beredskabsplan

Som følge heraf er der fastsat vilkår om egenkontrol beskrevet under de enkelte afsnit. I selve godkendelsesdelen er vilkårene samlet i et egenkontrolafsnit til slut.

Der stilles vilkår om, at dokumentation og journaler nævnt i egenkontrolvilkårene skal opbevares i 5 år og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation og journaler. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt

kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

0-alternativ

Ansøger skriver: "Det er ikke realistisk med en nulløsning, da produktionen bliver nødt til at ændres pga. af krav til indretning til søer. Derfor er drægtighedsstalden ændret til løsgående søer, hvilket har betydet, at der er kommet færre årssøer end i nudriften".

Kommunens vurdering.

Kommunen vurderer, at 0-alternativet er tilfredsstillende beskrevet.

Ophør af drift

Ansøger skriver, at der vil blive foretaget følgende ved ophør af produktion:

- Stalde og lagre tømmes og rengøres.
- Det sikres at husdyrgødningen anvendes til gødningsformål.
- Der sker afmelding til plantedirektoratets register for afgiftsfri gødning.
- Det sikres at evt. farligt affald fjernes fra ejendommen og afleveres efter gældende regler".

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer, at den foreløbige beskrivelse af foranstaltninger ved ophør af drift er tilstrækkelige.

Der stilles vilkår om, at tilsynsmyndigheden straks skal orienteres, hvis driften ophører. Orienteringen skal være skriftlig og skal sendes til tilsynsmyndigheden før ændringen/ophøret indtræder.

Der stilles følgende vilkår: Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, tilhold af skadedyr og unødigt påvirkning af landskabet. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Konklusion

Der er tale om en eksisterende produktion, der godkendes første gang, med mindre ændringer, der medfører et lille fald i antallet af dyreenheder.

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, samt at der er taget særligt hensyn til at begrænse udvaskning af næringsstoffer til Det Sydfynske Øhav, vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

En væsentlig del af udspretningsarealet ligger i Fåborg-Midtfyn kommune, som er blevet hørt mht. det ansøgte og har stillet en række vilkår for at kunne godkende udbringningen af husdyrgødning i kommunen. Svendborg kommune vurderer, at disse vilkår opfyldes med denne godkendelse.

I forhold til belastningen af overfladevand er der stillet vilkår om, at der skal gennemføres et af 3 mulige virkemidler til begrænsning af kvælstofudvaskningen. Disse kan evt. anvendes i kombination.

Udvidelsen vil ikke med de beskrevne forudsætninger og med de stillede vilkår medføre en væsentlig genopvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, øvrige naturområder, Natura 2000 områder, grundvandet, herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Desuden har kommunen vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr, herunder bilag IV-arter, samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Endelig har kommunen vurderet, at der anvendes bedst tilgængelig teknik, til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskrivelse af eventuelle høringssvar, og vurdering.

Der er i forbindelse med indledende partshøring og forannoncering indkommet høringssvar fra naboer til ejendommen på Lillemarken 8 og 9. Høringssvar og kommunens vurdering heraf er beskrevet under afsnit om henholdsvis transport og opbevaring af døde grise.

Der er foretaget 6 ugers partshøring af udkast til godkendelse, hvor 3 naboer, ejer af forpagtet areal, ejer af aftaleareal, Danmarks Naturfredningsforening og Det Økologiske råd er blevet hørt. er blevet hørt. Der er kommet kommentarer vedr. ....

BILAG

- Bilag 1.   Oversigtskort med placering af ejendommen**
- Bilag 2.   Plantegning over bygninger med bygningsliste**
- Bilag 3   Oversigtskort med naturområder indenfor 1000 m fra husdyrbrug.**
- Bilag 4   Arealer og nitratklasser**
- Bilag 5   Ansøgers beregninger vedr. fosfor.**